

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antiquae Lectionis Tomus ...

In Qvo XVI. Antiqua Monumenta Ad Historiam Mediae Aetatis Illustrandam,
Nunquam Edita

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1601

Concilia Provincialia, Salisburgensia Tria Et Vnum Viennense; Nunc Primum
Ex Manuscripto Codice Bibliothecæ Serenissimi Principis Bauariæ edita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64144](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64144)

CONCILIA PRO-
VINCIALIA,

SALISBURGEN-
SIA TRIA ET VNVM
VIENNENSE;

NUNC PRIMUM EX MANVSRIPTO CO-
DICE BIBLIOTHECÆ SERENISSIMI PRIN-
cipis *Bauaria edita.*

Gggg

AD

AD LECTOREM.

AD MODUM Reverendus & clarissimus Dominus D. Georgius Lautberus ad D. Virginis Monachij Praepositus, &c. pro ea qua praeditus est recondita eruditione, omnisq; antiquitatis scientia, eruit e tenebris manuscripti codicis haec Concilia, digna luce. Illi ergo, amice Lector, tu pariter mecum acceptum refer, & gratias habe, quod habes haec; quae scio, venerabilis, videbisq; quasi praesens, faciem aliquam Germanicae Ecclesiarum temporum. Nomen Archiepiscopi Saltzburg. non exprimitur in primo Concilio, sed litera F. innuitur: Ego audacter Fridericum interpretor; qui, teste Eberhardo Altahensi, obiit anno 1284. In tempore Concilij Saltzburgensis, quod apographum nostrum refert ad annum 1274. non contemnenda difficultas oboritur. Nam testibus Eberhardo Altahensi & Sterone, celebratum est generale Concilium eodem anno 1274. apud Lugdunum; cuius statuta ut serventur, praecipit hoc nostrum Saltzburgense Concilium in initio. Necessario ergo est vel* eodem anno Lugdunense & Saltzburgense Concilia celebrata, vel in numero mendam esse. Accedit quod Henricus Stero edidit ne Fr. haec habeat: Anno 1281. à Friderico Saltzburgensi Archiepiscopo apud Saltzburgam Concilium celebratum. Quae verba numerata omnia dat etiam noster Eberhardus Altahensis: cuius editione retinimus, propter sequentia & antecedentia, numerum anni 1281. licet manuscriptus Codex Eberhardi habuerit (ut notavimus ibi in margine) annum 1186. sine dubio vitiosè: cum Fridericus Saltzburg. Archiepiscopus obierit ann. 1284. An vero idipsum nostrum sit Conciliū Saltzburgense, cui adscriptus 1274. annus, omnino diserto, Nescio: sed non puto. Bonum vero factum censeo, Lectorem

* quod mihi probabile, si singulis annis tum celebrata Concilia: quosmos è Canonibus probus & notus.

admoneri. Quare autem potius duo diuersa hæc prouincialia Concilia
 fuisse putem, unum anno 1274. alterum 1281. celebratum, mouent
 me verba huius nostri Concilij hæc: Alioqui nos in proximo pro-
 uinciali Concilio ad reformationem prædicti Ordinis, quan-
 tum de iure possumus, procedemus. Vbi vides in hoc Concilio
 promitti quasi proximum aliud. Et paulo post ibidem: In proxi-
 mo prouinciali Concilio fidem nobis faciant priuilegio-
 rum. Et iterum: In ipso proximo prouinciali Concilio, seu
 Episcopali Synodo, quem terminum ipsis peremptorium
 assignamus, legitimis documētis edoceant. Imo singulis annis
 tam Synodus Prouincialis cogebatur: quod colligo ex Viennensis
 Concilij his verbis: Singulis annis in Synodo illi, qui Clericos
 capiunt, &c. excommunicati denuncientur. Imo anno IV.
 Pipini Regis in Concilio apud Palatium Vernis Statutum Can. 4. vt
 bis in anno Synodus celebraretur.

De Concilio Viennensi in Annalibus nostri Henr. Steronis supra
 fol. 299. anno 1267. luculentum testimonium inuenies: quod vbi per-
 legeris, gratulaberis, scio, te integrum possidere, quod

Stero tam honorifice citat.

— 06 —

Gggg 2

CON-

CONSTITVTIO
NES SALISBURGENSIS
CONCILII, HABITI ANNO

1274.

* *Fridericum.** *Apostolicæ
Sedis Legatus.*

D honorem & gloriam sponsæ Christi, & fidei
Christianæ. Nos Dei Gratia * F. sanctæ Salisbur-
gensis Ecclesiæ Archiepiscopus * A. S. L. Leo,
Petrus, Bruno, VVernhardus, & Ioannes Rati-
ponensis, Parauiensis, Brixinensis, Secouensis, & Chimensis
Ecclesiarum Episcopi, in prouinciali hoc sancto Concilio
congregati, de consilio Ven. Prælatorum Saltzburger-
prouinciæ, qui præsentibus interfunt Concilio; absentium et-
iam fratrum, tam Episcoporum, quàm aliorum Prælatorum
accedente consensu, diffiniendo præcipimus, vt Episcopi,
Abbates, Archidiaconi, & alij Ecclesiarum Prælati, statuta
sacri generalis Concilij celebrati proxime in Lugduno, in Ec-
clesijs & subditis suis clericis & laicis, secundum quod eadem
statuta istis & illis conueniunt & quantum eos tangunt, sic
solicite & frequenter studeant publicare, vt ipsorum * pro-
nunciantium, & subditorum memoriæ & obseruantia im-
primatur. Sed & Constitutiones venerandæ memoriæ quan-
dam domini Guuidonis tituli S. Laurentij in Lucina presby-
teri Cardinalis in prouincia Salisburg. Apostolicæ Sedis leg-
gati, quæ licet Ecclesiarum vtilitatem contineant, & saluten-
su adeant animarum, in dissuetudinem transierunt, cum præ-
dicti generalis Concilij ordinationibus & statutis, nec non
& his, quæ pro vtilitate locorum & temporum in hoc pro-
uinciali

*Que erant ad
oram apogra-
phi apponit
Statuta sacri
Concilij Lug-
dun. publicen-
tur.*

** fort. prouin-
cialium.*

*Item constitu-
tiones Domini
Guuidoni Car-
dinalis S. Lau-
rentii in Luci-
na.*

provinciali Concilio apponentur à nobis ad notitiam subdito-
rum taliter deducantur, ne quenquam totius provincie pro-
babilis error ac ignorantia valeat excusare.

Cum Abbates Ordinis S. Benedicti Salisburgensis pro-
vincie capitula sua provincialia, longis retro temporibus
non curauerint celebrare, propter q̄ circa regulares obser-
uantias idem Ordo non mediocriter est collapsus, nos eis-
dem Abbatibus nostræ provincie firmiter & districtè præ-
cipiendo mandamus, vt provinciale Capitulum suum infra
festum Resurrectionis venturum proximo celebrent, iuxta
formam à sacris Canonibus eis datam. In quo de moribus
corrigen- dis, tam in seipsis, quàm in suis subditis tractent &
ordinent diligenter. Alioquin nos in proximo provinciali
Concilio ad reformationem prædicti Ordinis, quantum de
iure possumus, procedemus.

Ex nunc tamē eisdem Abbatibus præcipimus & manda-
mus, vt monachos fugitios in seculo diuagantes reuocari
procurent. Et quod in singulis monasterijs carcer fiat, in quo
incorrigibiles seu aliàs delinquentes enormiter monachi,
prout culpæ qualitas exigit, recludantur.

Sed nec licitum sit Abbatibus, cum nec vnquam licue-
rit, monachos ad ordinem strictiorem transeuntes minimè
absoluere ab obedientia, quæ monachorum ossibus insepa-
rabiliter est affixa.

Illam & prauam Abbatum consuetudinem reproba-
mus, qua Abbates pro excessibus leuibus, & nonnunquam
simulatis offensis passim & indifferenter de Monasterijs ad
Monasteria monachos suos mittunt, cum delictum potius
illic puniti & mori debeat, vbi committitur & patrat, cum
nec tales missi ad alia monasteria peccata sua lugeant, sed
vagentur potius dissolutè. Quod si necessitas exigit, vt mo-
nachus ad monasterium aliud transmittatur, hoc Abbati

G g g g 3 non

*Item provin-
cialis huius
Concilij.*

*Abbates S.
Benedicti ce-
lebrent Capi-
tula provincia-
lia.*

*Monachos fu-
gitiuos reuo-
cent.
Carceres con-
struant.*

*Monachos ad
strictiorem Or-
dinem transe-
untes ab obe-
dientia non
absoluant.*

*Pro leuibus of-
fensis ad alia
monasteria nō
mittant.*

*Si necessitas
transmissionē
exigat, causa
eiusdē et tem-
pus reditus ab
Epo ordinetur*

non liceat, nisi causa missionis & tempus reditus per loci Episcopum ordinentur.

*Vasa sacra et
similia non be-
nedicant, nisi
habeant priui-
legia Pontifi-
cia, de quibus
fidem faciant.*

Sunt insuper quidam Abbates, qui indulgentijs & remissionib⁹ faciendis in mitris, annulis, sedibus & deferendis nec non in benedictione sacrarum vestium, & Ecclesiasticorum vasorum, & cæteris, quæ ordinem & officium Ecclesiæ requirunt, sibi Pontificum potestates usurpant; his districtè præcipiendo mandamus, vt de cætero talia non attentent, aut in proximo prouinciali Concilio fidem nobis faciant priuilegiarum, quibus sibi talem vendicant potestatem.

*Eadem obser-
uentur à Ca-
nonicis regu-
laribus.*

Hæc eadem in Canonicis regularibus, quantum diuersitas religionum sustinet, volumus obseruari; salua dignitate & priuilegio Saltzburgeris Capituli, cuius ordinationem nos Archiepiscopus nobis specialiter reseruamus. Cæterum in alijs, quæ ad morum correctionem & obseruantiam pertinent, regulares sibi in prouinciali Capitulo sic prouideant, ne nos ipsis in hoc deficientibus prouidere cogamur; maximè in moderandis eorum euectionibus & quibusdam vanitatibus, quæ ad pompam labentis seculi pertinent, re-
frenandis in ipsis.

*Renouantur
concessionēs
date religiosi,
de audiendis
confessionibus
et largiendis
indulgentiis.*

Ad hæc, cum prædecessores nostri bonæ memoriæ Pontifices diuersarum religionum fratribus, in confessionibus audiendis, remissionibus & indulgentijs largiendis, & alijs pluribus faciendis, quæ ad Sacerdotale & Pontificale ministerium pertinent, potestatem suam duxerint committendam, quarum Religionum nonnullæ in proximo generali Concilio sint sublatae, quorum & fratrum aliqui potestatem sibi tradita sunt abusi, nos auctoritate præsentis Concilij omnium auctoritatem, potestatem, siue licentiã à nobis vel à nostris prædecessoribus cuicumq; Religioni vel Ordini aut
fratru

fratribus ordinum quorumcunq; traditam, in præmissis, aut aliquo præmissorum, reuocamus in totum.

Si quis autem ex vobis nouam super his commissionem decreuit facere, in hoc, illud quod saluti animarum expedit, & alieno iuri non detrahat, arbitretur.

Præterea cum prædicti nostri antecessores Clericorū Episcoporum remissiones & indulgentias in Diocesis suis datas diuersis locis ordinibus & personis ratas habere cōsueuerint indistinctè, ac per hoc formam modosq; correctionis debitæ, sicut experimento didicimus, in locis pluribus * enumerentur, præsentis * Synodi omnes & singulas rati habitationes, tam nostras, quàm prædecessorum nostrorum in huiusmodi indulgentijs manere volumus in suspensio, & ne quis eis utatur, sub anathemate prohibemus, donec Episcopus loci ordinarius plenè discutiatur, quas in quibus locis ratas habere conueniat, aut quas magis expediat reuocari; & hoc maximè in personis quæstuariorum volumus obseruari, qui per huiusmodi indulgentias indiscretas ad contemptum clauium & errorem longè plures præcipitant, quàm erigant ad salutem. Hos & nullo modo recipi volumus, vel admitti, nisi cum diocesis, Episcopi nuncio litterato-rio destinato.

Cum in prouincia Saltzb. diuersi Clerici sæculares non ponentes terminum avaritiæ, nec salutem propriam præcedentes, onerare se pluribus beneficijs Ecclesiasticis non formident; Nos, qui aliorū indigentijs & saluti occurrere cupimus; & Ecclesiarum necessitatibus providere, auctoritate præsentis Concilij firmiter & distinctè præcipimus, ut singuli plura beneficia possidentes, aut recepto ultimo sint cōtenti, aut in ipso proximo prouinciali Concilio, seu Epali Synodo, quæ terminū ipsi peremptorium assignamus, legitimis documentis edoceant, secū esse p eum, qui de iure hoc

* fort. ener-
uent.
* fort. Synodi
auctoritate.

Quæstuarij
nullo modo re-
cipiantur.

Pluralitas be-
neficiorum in-
hibetur.

Nisi ad sine dispensationes eorum qui de iure dispensare possunt.

hoc facere potuerit, dispensatum, alioquin nos tam formam Canonum, circa hoc traditam, quam Statutum bonæ memoriæ Domini Gvvidonis Card. quondam in prouincia nostra A. S. L. prouidere curabimus beneficijs & personis.

Clerici animarum curam habentes in parochiis residentis

Cæterum cum per mercenarios temporales, quos Ecclesiarum rectores & plebani in Ecclesijs parochialibus instituunt & destituunt nonnunquam interposito turpi pacto, animarum salus & Ecclesiarum utilitas damnabiliter negligantur. Nos omnes & singulos clericos in Saltz. Prouincia curam animarum habentes huius auctoritate Concilij ad personalem in beneficijs residentiã reuocamus, terminum eis peremptoriũ festum Purificat. Beatæ Mariæ Virginis venturum proximo assignantes, omnibus & singulis licentijs pro dissimulanda eorum absentia ipsis datis penitus reuocatis; salua nobis auctoritate dandi licentiam ijs, quibus visum fuerit expedire. Quod si præmissa contempserint aut neglexerint adimplere, & tunc ipsos à perceptione fructuum & administratione temporalium suspendimus, & volumus remanere suspensos; quod si temerè se ingesserint, priuati sint beneficijs ipso iure. Fructus autem per locorum Archidiaconos in utilitatẽ illius Ecclesiæ conuertantur; salua Vicarij sufficienti & debita portione. Eisdem insuper Ecclesiarum Rectoribus præcipimus, vt ad ordinem, quem beneficij sui cura requirit, se faciant ordinari infra tempus à Canone institutum; alioquin quod de non residentibus est prædictum, circa fructus non percipiendos & priuationem beneficij intelligi volumus in eisdem. In beneficijs vero, quibus licet per vicarios deseruire, volumus sic seruari, vt vitæ donec, loci Episcopo præsententur, qui per se vel per alios ipsos in huiusmodi Vicarijs perpetuet, & sufficientẽ suis necessitatibus de Ecclesiarum redditibus eis constituat portionem: alioquin singuli Episcopi per suas dioceses elapso trimestri tempore prouidere curabunt.

Rectores Ecclesiarum Ordines requisitos recipiant.

Edicto perpetuo prohibemus, ne Clerici comam nutriant, maxime Sacerdotes, qui taliter tondeantur, vt pateant eis aures. Ceteri inferioris ordinis Clerici in tonsura non multum discrepent ab eisdem, coronam & desuper congruentem habeant.

Vestes nō deferāt nisi clausas, quas omnimodo prohibemus à latere aperiri. Argentatis aut quocunq; metallo ordinatis cingulis, fibulis, nodulis, in manicis & capitijs non vrantur, sed nec procedant in publicum * circumcincti veste suprema. In pileis suffurraturas non habeant, nisi fortè de nigro cenlato, vel panno, aut nigra pelle * aguna. Cauda pillæa districtissimè prohibemus.

Clericus nō viator, in sacris ordinib⁹ constitutus, aut Monachus, vel Canonicus regularis, si tabernam intrauerit sine causa euidenti, rationabili & honesta ibiq; bibens aut comedens, aut in vicino loco seruienti tabernæ, vel aliàs publico aliquantulam moram traxerit, ab officio sit suspensus, donec vnum diem in pane & aqua ieiunet. si ibidem iuserit ad aleas vel taxillos, ab officio sit suspensus, donec duos dies in pane & aqua ieiunet. Sed in his tertio deprehensus consuetudinem non amittat, aut si suspensus ingesserit se diuinis, per sententiam Episcopi priuetur beneficio, si quod habet, si non habet, pro Episcopi arbitrio puniatur.

Sacerdos, qui excommunicatione aut officij suspensione ligatus animo indurato præsumpserit profanare diuina, Episcopali carceri mancipetur, vsq; ad expiationem tanti criminis puniendus; & hoc idem in Clerico, seu Religioso, in furto vel alias in enormi crimine deprehenso, volumus obseruari.

Qui Clericum vel Monachum pro excessibus suis à Prelato suo rationabiliter captiuatum præsumpserit fracto carcere liberare, ipso facto sentētia excommunicationis, quam

H h h h

ex

Clerici comam non nutriant.

Vestes clausas deferant. Quales ea esse debeant.

** For: nisi circumcincti.*

** For: aguna.*

Clerici nō viatores tabernas ne ingrediantur.

Clericus excommunicatus sacra profanans carceri mancipetur.

Clericū rationabiliter captiuatum fracto carcere liberans

ex nunc in ipsum proferimus, sit ligatus: & si possibile fuerit, qui non liberandum liberat, pœnam patiat, & carcerem, & in locum subeat iniuste liberati.

Praelati neminem tondeant aut benedicant nisi approbatam profiteatur regulam.

Nullus deinceps pœlatus, nullus plebanus, nullus alius, cuiuscunque ordinis vel religionis existat, masculinus, aut fœminam tonsurare aut benedicere sibi vestes pœlatis, nisi certam de approbatis profiteatur regulam, & se destinet certo loco: Eos vero vel eas, qui vel quæ contrarium fecerint, à locorum rectoribus vel plebanis per censuram Ecclesiasticam, monitione pœmissa, compelli pœcipimus; aut certæ Religionis se conferant, aut religionis vestem, quæ vagandi eis pœstet materiam & opportunitatem accommodat delinquendi, abijciant ne irregularem vitam religiosa vestis obumbret. Hoc statutum tantum extendi volumus in futurum.

Contra vagos scholares, Sabrendes Schuler.

Sub vagorum scholarium nomine quidam per Saltzbo. prouinciam discurrentes Monasterijs & Ecclesijs se exhibent adeo onerosos, quod per eorum importunitatis audaciam, nonnunquam Clerici illud eis erogare coguntur, de quo fuit necessitatibus pauperum prouidendum: denegantibus sibi suffragia (per quæ occasione nutriunt mala vitæ) calumnias inferunt; conferentibus sibi quod postulant, vituperium existunt: reuerentiæ Clericali vituperium multum detrahitur, dum blasphemias huiusmodi per subtractionem nostri & nobis subditorum suffragij respicere compellatur, auctoritate sacri Concilij prohibemus, ne quis Praelatorum, Plebanorum, aut Vicariorum, seu quæcunque persona Ecclesiastica post spacium duorum mensium, infra quem terminum de ordinata sibi vita prouideant, ipsis aliquid beneficii, vel iuaminis erogare pœsumat. Qui contrarium fecerit, tamdiu ab ingressu Ecclesiæ sit suspensus donec

donec in subsidium terræ sanctæ vsualis monetæ conferat
vnam libram. Hanc tamen constitutionem extendi volu-
mus ad pauperes aduenas, & pro necessitatibus suis publicè
mendicantes.

Ad hæc quidam ludi noxij, quos vulgaris elocutio
Eptus puor appellat, in quibusdam Ecclesijs exercentes a-
deo insolenter, quod nonnunquam enormes culpe & dam-
na graua subsequuntur. Ex ipsis hos ludos in Ecclesijs, & à
personis Ecclesiasticis de cætero fieri prohibemus; nisi for-
te parui XVI. annorum & infra fuerint, qui huiusmodi ludos
exercent; quibus alij seniores ipsis nullatenus se misceant,
aut intersint.

Sententias excommunicationis, suspensionis, aut inter-
dicti, quas vnus ex nobis iustè protulerit, cæteri per ciuita-
tes suas publicabunt, & à suis faciant subditis vsque ad satis-
factionem condignam inuiolabiliter obseruari: sic vt ad
puniendum scelera peruersorum celeritate communi no-
bis inuicem succurramus.

Patres nostros venerabiles & patronos venerabiliter
honorandos B. S. Rupertum, Virgilium, & Augustinum,
honoribus debitis, nostræ humilitatis obsequijs venerantes,
dies festorum suorum celebres esse volumus; & sub pœna
excommunicationis præcipimus in eisdem diebus ab o-
mni seruili opere abstineri.

Nulli Religioso liceat extra suam Professionem vel
Ordinem sibi eligere confessorem, nisi de Prælati sui licen-
tia speciali.

Si aduersus correctionem Superioris sui monachus aut
Religiosus quicunque secularis personæ adiutorium aut
potentiam duxerit inuocandam, si huiusmodi inuocatio-
ne vsus fuerit, carcerali custodia tanto tempore cõcludatur,
donec præsumptionem huiusmodi pro Superioris arbitrio

Hhhh 2

pœna.

*Ludi quidam
in Ecclesia pro-
hibentur.
*Lego: Episco-
patu puerorũ,*

*Sententias cõ-
surarum, quas
vnus iustè pro-
tulerit, cæteri
quos publicæ.*

*Festa S. Ru-
perii, Virgilij
& Augustini
celebrentur.*

*Religiosus ex-
tra professionẽ
suam Confesso-
rem nõ eligat.*

*Pœna Religio-
sorum qui legi-
time correcti
inuocant bra-
chiũ secularẽ.*

pœna sufficiens recompenset. Et vt alijs talia præsumendi pœnæ durtia sit terrori, præsumptionem huiusmodi nulli vnquam tempore in eadem Ecclesia seu Monasterio cuiusquam dignitatis vel administrationis officium consequatur aliàs etiam pro superioris arbitrio legitime puniendus.

Quidam Cardinalis statutum obseruetur.

Statutum venerandæ memoriæ Domini Gvvidonis quondam tituli S. Laurentij in Luscina presbyteri Card. quondam in nostra prouincia A.S. Leg. quo salubriter est promissum, vt in diœcesi, in qua contingit Prælatum aliquem aut Canonicum cathedralis Ecclesiæ captiuari, cesset generaliter à Diuinis, pro necessitate * corporis, ad nos Archiepiscopum & Episcopos extendentes, præsentis cõstitutis edicto, vt si (quod absit) Archiepiscopum vel Episcopum nobis captiuari contingat, aut Ecclesias nostras vel alterius nostrum sic hostiliter & iniuriosè inuadi, vt de subuersione status ipsius probabiliter timeatur, ex tunc, per totam prouinciam Saltzb. cesset generaliter à Diuinis; postquam de captiuitate aut persecutione huiusmodi per prouinciam innotuerit manifestè. Personis tamen illustribus decoratis Principum dignitate, pro ipsorum reuerentia deferentes præsens edictum ad eos & terras eorum extendi volumus, nisi prius admoniti cessare contempserint ab offensis huiusmodi, nec emendare voluerint infra vnus mensis spatium quod fecerunt.

Contra recipientes Prælatum aut Ecclesiam de manu laicorum.

Aduersus præsumptionem damnabilem Clericorum, Prælaturas aut Parochiales Ecclesias temeritate propria occupantium, aut recipientium de manibus laicorum, antequam per diœcesanum loci, vel superiorem eius, si ipse scire quod tenetur neglexerit; fuerit inuestitus; auctoritate * P. DC. iure, si quod habet in beneficio eodem, sit ipso iure priuatus; & nihilominus ipso facto sententiam excommunicationis incurrat: in qua si per annum persistit contumax,

** Antonius Vellerus, frater Marci, vir vndequidam in*

maciter animo indurato, ab omni Ecclesiastico beneficio remoueat, tanquã inhabilis & indignus nunquam de cætero ad aliquod aliud beneficium admittendus. Hanc & constitutionem incidere voluimus, qui iam in præmissis delinquere præsumserunt.

Præsentis auctoritate Concilij Ecclesiarum Aduocatos, qui Ecclesias onerant, vltra consuetam & debitam seruitutem, ac per hoc Ecclesiarum libertates violant & infringunt, publicè commonemus, vt ab indebitis vexationibus Ecclesiarum & bonis ipsarum abstineant, & iuris debitæ sint contenti; alioquin aduersus eorum iniuriam mediante iustitia refrenandum, ad concessa nobis iuris beneficia recurremus.

omni antiquitate & recondita eruditione doctissimi, monuit huic hanc lectionem subesse: præsentis Concilij. Nihil opinor certius.

Hhhh 3 CON

CONSTITVTIO
NES CONCILII VIENNEN-
SIS, ANNO 1267.

*Vide Henrici
Sieronem su-
pra fol. 299.*

Hater Gvvido tituli sancti Laurentij in Lucina Presbyter Card. A. S. Legatus Concilium celebravit in Vienna 6. Idus Maij. Cui interfuerunt Ioannes Pragensis, Petrus Patauiensis, Conradus Frisingensis, Leo Ratisponensis, Bruno Brixinensis, Amalricus Lauendinus, Episcopi; & quamplures Abbates, Praepositi, Archidiaconi, & Decani, vbi subscriptæ Constitutiones sunt editæ, & ab eodem Concilio approbatæ.

Fr. Gvvido miseratione diuina, tituli sancti Laurentij in Lucina presbyter Card. A. S. Legatus ad perpetuam memoriam. Postquam Deus formauit hominem ad imaginem & similitudinem suam, & in ætate virili cum ipso etiam ius naturale produxit, iuris enim naturalis origo & creaturæ rationalis cœpit exordia, quod quidem ad dispendium omne mundi nascentis & temporis motum sufficeret, si non sibi mortem, quam Deus non fecit, rationalis creatura proprijs manibus & pedibus quæsiuisset. Hæc iuris instituta primæui protinus iustitia positiua subsequenter ab eodem regulariter auctore procedens, sub mortis interminatione morsum * primi noxialis prohibuit, cōtra prohibitionem concepta circa maledictionis sententiam prodijt ab auctore, vt non tantum vltio ferretur in auctores scelerum, verum etiam in progeniem damnatorum. Ex hinc vsu hominum exigente, & dno * rerum introducto, quod primæui

** leg. pomi.*

** forr. domi-
nio.*

in regula nesciebat, ex humanis necessitatibus quædam sibi homines iura condiderunt. Traditæ sunt à Domino per Moysen iustitiæ Leges, cuius singulis pænè syllabis Christus includitur. Deinde Prophetæ subsequuntur, & Reges, qui Christi præconia euidentiori sermone describunt. Donec temporis plenitudine veniente, impleta veritate figuris que cessantibus, Rex noster in æternum iura mansura disposuit. Datæ sunt enim clauæ perpetuæ Petro, à quo totius iuris Ecclesiastici pulchritudo manauit, quæ ad singulas prouincias ob vindictam in nationibus, & increpationes in populis faciendas, nunc per Summorum Pontificum, nunc per Sedis Apostolicæ Legatos Statuta, tanquam per quosdam riuulos deriuantur, vt hominum quotidie crescente malitia, & effrænata cupiditate, quæ noua litigia generare non cessant, sub districtione virium coarctatis, discant honestè viuere, Altissimū non lædere, ius suū unicuique tribuere. Hinc est, quod cum sanctissimus Pater noster Clemens Papa IV. ad Saltzb. prouinciam & ciuitatem & dioccesim Pragensem cum plenæ legationis officio nos duxerit transmittendos, officij nostri debitum libenter exequemur, euellendo, si quæ euellenda, plantando plantanda, recta gerendo & dirigendo salubriter indirecta. Verum quantum expedit ad profectum & robur fidei Christianæ, vt Sacramenta Ecclesiæ, in quibus tanquam in vasis medicinalibus populus deuotus & humilis antidotum gratiæ recipere consueuit, in honore & reuerentia, ab omnibus habeantur, cum ea plerunq; contingat effici vilia propter vilem & abominabilem ministrorum Ecclesiæ conuersationem, vniuersis Ecclesiasticis personis prouinciæ Salisburg. & ciuitati, & diocesi Pragæs. præcipim⁹, vt in victu, gestu & alijs operib⁹ ac circumstantijs Status sui, sic honestè se habeant, & decenter, ne ppter ipsos nomen Ecclesiasticum inter laicos blasphemetur: eisde districtius inhibentes, ne de patrimonio

Cruci-

Clerus in victu, gestu et alijs se habeat decenter.

Crucifixi inimicos se faciāt Crucis Christi, sicut illi, quorum Deus venter est, qui terrena sapiunt non diuina, in conuiujs suis modestiam & mediocritatem obseruent, superfluitatem indebitam ressecantes, ebrietatem omnium vitiarum fomitem & nutricem deuitent. Prælati verò à grauaminibus abstineant subditorum, & maximè cùm Ecclesias visitant, moderentur expensas; exerceant euectionum numerum, prout in generali Concilio fuit diffinitum. Præsentis

*Prælati à gra-
uaminibus ab-
stineant subdi-
torum.*

*Clerici conti-
nenter & ca-
ste viuant.*

igitur Concilij approbatione præcipimus, vt Clerici continenter & castè viuere studeāt, quatenus puro corde & mundo corpore Deo possint in officio Ecclesiastico ministrare. Si qui verò de cætero deprehensi fuerint detinere publicè cõcubinas, nisi infra mensem se ab eis & ab earũ cõsortio separauerint, ita quod domibus ipsorũ aut proprijs aut alijs; buscunq; non cohabitent, nec ad illas accedant: ex tunc enim beneficio Ecclesiastico sint priuati, vt per eos, ad quos beneficiorum prædictorum spectat collatio, personis idoneis conferantur. Item cùm in plerisq; locis quorundam

*Laici bona Ec-
clesiæ occupa-
ta restituant.*

laicorum iniquitas inualuerit, quod in rebus Ecclesiæ factum reputetur sagacitas, rapina probitas, & violentia fortitudo, Synodali iudicio diffinimus, vt qui bona Ecclesiarum scienter detinent occupata, non infra instans festum B. Jo. Baptistæ eadem restituerint, & de damnis ac iniurijs satisfecerint competèter, ex tunc introitum Ecclesiæ sibi nocuerint interdictum, nec ab Episcopis, aut alijs Ecclesiarũ Prælati ad communionem Domini Corporis admittantur. Qui verò obstinata mente, dum vixerint, satisfacere non curauerint, nullus Clericus sæcularis vel regularis sepultura eorũ interesse præsumat, adijcentes, vt singulis annis in Synodo

*Clericorũ ver-
beratores &
interfectores
singulis annis
in Synodo ex-
communicen-
tur.*

illi qui Clericos capiunt, verberant, vel occidunt aut alias in ipsos manus iniiciunt violentas, excõmunicati denuntientur & nominati de illis, de quib⁹ constituit manifestè. Quicumq; vero

verò personam Ecclesiasticam enormiter violauerit, mutilauerit, vel occiderit aut captiuauerit, non nisi per Sedem Apostolicam absoluat: & illo facto, si quid tenebat ab Ecclesia illud perdat, & in utilitatem Ecclesie conuertatur. Adycentes quod in illa diœcesi, in qua aliquem Canonicum Cathedralis Ecclesie, vel in dignitate Ecclesiastica constitutum capi contigerit, vel captum detineri, vsq; ad liberationem ipsius & exhibitione debitæ satisfactionis cessetur generaliter à diuinis, similiter, & in illa parochia, in qua res violentè ablatas capi, vel detineri contigerit, vsq; ad restorationem congruam à diuinis cessetur. Item cum detentores plurium personatum, seu beneficiorum, cum cura, sine dispensatione, sint sacrorum Canonum transgressores, & fructus talium beneficiorum percipiendos furtum committere dinoscantur, præsentis decreto statuimus, vt omnibus qui huiusmodi dignitatum, personatum seu beneficiorum cum cura, pluralitate detinent, illi qui sunt de provincia Saltzb. super hoc secum dispensatum fuisse coram venerabili patre Dei gratia electo Saltzb. infra instans festum B. Io. Baptistæ, doceant manifestè. Alioquin ex tunc vltimo beneficio recepto sint contenti, & alia quæ prius habuerunt, per illos, ad quos dictorum beneficiorum collatio pertinet, personis idoneis conferantur. Si vero vtrumq; retinere contenderint, nos ipsos & primis & vltimis decreuimus ex tunc manere priuatos. Item cum Leuitis seu Ecclesiasticis personis iure diuino decimæ debeantur, dolentes referimus, quod quorundam laicorum cupiditas ius huiusmodi, quod sibi Deus in signum generalis dominij retinuit, nititur abolere, & pro sua voluntate, de his quæ ad ipsos non pertinent, aliter ordinare, imò potius deordinare præsumunt, quasi à se diuini seruitij iugum velint excutere, q; in baptisate sunt professi. Huius igitur approbatione Con-

lii ciliij

*Capto Prælato
aut Canonico
Cathedralis Ec-
clesie cessetur
à Diuinis.*

*Pluralitas be-
nificiorum in-
hibetur.*

*Decimæ debentur
Clericis nō
laicis.*

eilij districtè præcipimus, vt iuxta laudabilem consuetudinem patriæ, decimæ tam antiquæ, quam etiam de noualibus maiores & minutæ plenariè perfoluantur: nec liceat aliqui laico nobili vel ignobili cuiuscunq; dignitatis vel principatus existat, sibi decimas maximè de minutis & noualibus vsurpare: alioquin si contra fecerit, ab ingressu Ecclesiæ vsq; ad satisfactionè condignam se nouerit esse suspensum. Item dolentes referimus, quod quidam salutis suæ immemores, & prodigi famæ suæ, tam Clerici, quam laici, per Salisburgi prouinciam constituti, vsuras & contractus vsurarios exercere præsumunt, ad quorum cupiditatè refrænandam struimus, vt ipsi supra hoc in sacro Concilio præmoniti, à talibus abstineant, alioquin nos ipsos excommunicamus in scriptis, & c. in anno videlicet in cœna Dñi, Assumpt. Beate Virg. & in Natiuitate Dñi, præcipim⁹ per Plebanos & Maiores suos in locis suis excommunicatos publicè denunciari. Clerici verò beneficiati, qui per tempus trium mensium sententiam excommunicationis sustinere præsumperint animo indurato, per suos diocesanos suis beneficijs spoliètur, & personis idoneis per illos, ad quos dictorum beneficiorum spectat collatio, cõferantur, saluis alijs pœnis cõtra vsurarios editis secundum canonicas Sanctiones. Item ordinamus atq; statuimus, vt Clerici & Ecclesiasticæ personæ, tam sæculares q̄ regulares Prælatorum suorum correctiones legitimas cum debita humilitate suscipiãt, & si quæ ex eis hac occasione cõtra suos correctores auxiliũ brachij sæcularis inuocauerint, vel potentũ preces armatas impetrauerint, vel impetratis vti præsumperint, à suis beneficijs deponãtur. Ipsis quoq; Prælati districtius inhihemus, ne prius minoris ætatis videlicet triannorũ dignitates, personatus, seu beneficia curam animarum habentia conferre præsumant, vel ad ipsa recipere presentatos, nisi cum eis super hoc à Sede Apostolica vel legato eiusdem extiterit dispensatum.

Item ad aures nostras per clamorã in sinuatiõem m...

*Vsurarij siue
Clerici siue laici
excommunicantur.*

HEINRICH
533
tom. 1
S. 11
24

orum deuenit, q̄ patroni Ecclesiarū tam Clerici quàm laici, aduocati & iudices, & præcones bona decedentū Clericorū occupant & vsurpant, volētes sibi ab intestato succedere, p̄ suā volūtatis arbitrio, nō iudicio rationis. Quare p̄uidē diximus statuendū, vt patroni Ecclesiarū, & alij supradicti à talib⁹ de cetero abstinēāt, & nisi abstinere voluerint, quousq̄ sic ablata restituant, ex cōmunicationis vinculo innodentur.

Itē districtius inhihemus, ne aliquis Clericus Ecclesiā parochialē à laico patrono recipere beneficium audeat, nisi ab Episcopo vel Archidiacono fuerit institutus, alioquin ab officio & beneficio se nouerint esse suspensos: & laicus, qui auctoritate propria instituere præsupserit, ipso facto à iure cadat patronatus. Adijcētes q̄ nullus patron⁹ Clericus vel laicus dotē Ecclesiæ, in qua ius obtinet patronatus, alienare præsumat: q̄ si cōtra fecerit, ipso facto cadat à iure patronatus, & res alienata ad ius & proprietatē Ecclesiæ reuertatur.

Item ordinamus & statuimus, vt Prælati & curam animarum habentes in suis Ecclesijs corporaliter resideant, & ad hoc à suis Episcopis per subtractionem fructuum compellantur, nisi causa legitima se potuerint excusare.

Item cum clamosa insinuatio nostrum percusserit auditū & animum q̄ Abbates monachi Ord. S. Benedicti in q̄ pluribus locis, ab obseruatione S. regulæ temerè recedentes vitā nimis dissolutā ducere non verentur in suarū animarum periculum & scandalū plurimorū. Volentes igitur, vt cōtra huius corruptelam salubre remediū apponatur, vniuersis Ep̄is Saltzburg. prouinciæ ac Ep̄o Pragensi districtē præcipimus, vt quilibet ipsorum intra dimidium annū, assumptis secum duobus Abbatib. Cisterciens. Ord. oīa claustra nigrorū monachorum suæ diocesis videlicet, corrigat, & reformet tam in capite quàm in membris; illis tamen exceptis, qui Rom. Ecclesiæ nullo medio subesse noscuntur, quos per nos vel per alios à nobis specialiter deputandos intēdimus visitare.

Prohibemus etiam Abbatibus, ne calices vel patenas seu sacras vestes benedicere vel consecrare, aut alia Episcopalia officia exercere præsumant, nisi super hoc à Sede Apostolica priuilegium habuerint speciale.

Item cum in tantum insolentiæ Iudeorum excreuerim, vt per eos in quam pluribus Christianis iam dicatur iniqua puritas Catholicæ sanctitatis, non tam noua euidetes quam Sum. Pont. statuta v. cetera renouantes districte præcipimus, vt Iudæi, qui discerni debent in habitu Christianis, cornuti pileum, quem * quidam in istis partibus cõsueuerunt deterrere, & sua * tenuitate deponere præsumpserunt, * resumantur vt à Christianis euidenter discerni valeant, sicut olim in generali concilio extitit diffinitum. Quicumq; autè Iudæus tali signo deprehensus fuerit incedere, à Dño terræ poenæ pecuniaria puniatur. Adijcientes vt Iudæi Sacerdoti parochiali infra cuius parochiæ terminos manserint, pro eo q. loca in quib⁹ Christiani habitare deberent, occupant, iuxta quantitatem damni, quod ei ex hoc inferunt, ad arbitriũ diceciani loci, omnis prouentus, qui Christianis si ibidem manerent, Sacerdos perciperet, refundere compellantur. Decimas etiam prædiales cum omni integritate persoluant. Prohibemus insuper ne stugas & balnea seu tabernas Christianorum frequentent, seu intrare præsumant, nec seruos vel ancillas, aut nutrices, seu quæq; Christiana mancipia die, noctuue in domibus suis retinere præsumant, nec ad recipiendum telonium seu ad alia publica officia aliquatenus assumantur. Si quis verò Iudæus cum aliqua Christiana fornicationis vitium deprehensus fuerit commississe, quo ad usq; X. marcas argenti ad minus pro emendatione soluerit, districte in carceri mancipetur, & mulier Christiana, quæ tam damnatum coitum elegerit, per ciuitatem fustigata, de ipsa ciuitate sine spe redeundi penitus expellatur. Item omnibus Christianis

* For. quid.

* For. temeritate.

* forte resumant.

HENRICH
S. J. J.
tom. 2
S. 11
24

stianis istius prouinciæ & ciuitatis & diocesis Pragen. sub
 pena excommunicationis districtius inhihemus, ne Iudæos
 vel Iudæas secum ad conuiuandum recipiant, vel cum eis
 bibere vel manducare audeant, aut etiam cum ipsis in suis
 nuptijs vel neomenijs, vel ludis saltare vel tripudiare præsu-
 mant, nec Christiani carnes venales, seu alia cibaria à Iudæ-
 is emanant, ne forte Iudæi per hoc Christianos, quos hostes
 reputant, fraudulenta machinatione venenent. Adijcientes
 vti de cætero quocunq; prætextu Iudæi à Christianis gra-
 ues seu immoderatas vsuras extorserint, Christianorum eis
 * participationem subtrahatur, donec de imoderato gra-
 uamine satisfecerint competenter. Vnde Christiani, si opus
 fuerit, per censuram Ecclesiasticam compellantur, ab eorum
 commertiis abstinere. Principibus autem iniungimus, vt
 propter hoc non sint Christianis infesti, sed potius à tanto
 grauamine Iudæos studeant cohibere. Si verò Sacramen-
 tum altaris ante domos eorum deferri contigerit, ipsi Iudei
 audito sonitu præuio, intra domos suas se recipiant, & fen-
 stras a hostia sua claudant, hoc etiam in quolibet die Para-
 secues per Prelatos Ecclesiæ facere compellantur. Ne præsu-
 mant de fide Catholica cum simplicibus disputare, nec fili-
 lios & vxores Iudeorum ad fidem Christianam venientium
 inuitos audeant detinere. Nec Christianos ad Iudaismum
 alliciant, aut aliquo ausu temerario circumcidant. nec Chri-
 stianos infirmos visitent, vel circa ipsos exerceant opera
 medicine. Synagogam nouam non erigant, & si quas erexer-
 rint, eas remoueant aut deponant. Vetustam, si opus fuerit,
 reficiant, nõ ampliorem, preciosiorem, seu etiam altiorem.
 Carnes in Quadragesima quãdo Christiani à carnibus absti-
 nent & ieiunant, apertè vel publicè non deportent. Præci-
 pimus autem Episcopis, vt ad hæc omnia obseruanda in sin-
 gulis articulis Iudæos per abstractionem cõmunionis Chri-

* Fort. parti-
 cipatio omni.

stianorum compellant. Ipsos quoque Principes ac iudices eorundem districtius admonemus, ne Iudæis Statuta nostra seruare nolentibus alicuius protectionis seu defensionis feruorem impendant, sed si aliqua eis à Prælati Ecclesiasticis iniungantur, ea fideliter exequantur, alioquin introitus Ecclesiæ & communionem diuinorum Officiorum sibi noverint interdictum. Volumus etiam & sub pœna excommunicationis præcipimus, vt Dominus electus Saltzburgerque Suffraganei nec non & Episcopus Pragensis has constitutiones nostras sigillo nostro sigillatas habeant, easque singulis annis in synodis Episcopalibus & in prouinciali Concilio faciant recitari, & diligentius obseruari, & ea quæ tangunt laicos, faciant per parochiales Ecclesias suarum diocesium publicare. Acta Viennæ Anno Domini 1267.

Mense Maio Pontificatus Domini Clementis Papæ. IV. Anno tertio,

¶ de

ANNO

ANNO DOMINI
M. CCCX. CONVOCATO PRO-
VINCIALI CONCILIO SALTZB. ET PRO-
posita ibidem petitione Domini Clementis
Papa Quinti.

Concordauerunt omnes in hoc, quòd summa de-
cimã duorum annorum, si qua fuerit, vel esse po-
tuerit persoluenda, solui debeat Summo Ponti-
fici in terminis infra scriptis: Ita duntaxat, quod
primus terminus solutionis faciendæ de primo anno, qui in-
cipiet in isto proximo festo sancti Georgij, sit in proximo
futuro festo B. Martini. Et secundus terminus solutionis fa-
ciendæ eiusdem anni, sit in proximo subsequenti festo S.
Georgij. Et primus terminus secundi anni, sit in alio subse-
quenti festo S. Martini: secundus verò terminus & vltimus sit
post hoc in subsequenti festo S. Georgij. Et quod decimã da-
bit de omnibus possessionibus, bonis, & redditibus, & bene-
ficijs Ecclesiasticis. Hæc de eis, quæ beneficiorum intuitu
possident, expensis necessarijs deductis. Necessarias verò
expensas esse dixerunt, quas stando, colendo, colligendo &
conseruãdo impendant, sine quib⁹ res subsistere non potest.
Et quod Ecclesia, quarũ redditus pro maiori vel pro media
parte in obligationibus legatis & testatis cõsistunt, de ijsdem
oblationibus legaciæ seu test: decimam soluere teneantur.
Itẽ capitula, collegia, seu conuentus in cõmuni de suis red-
ditib⁹ decimabunt. Itẽ si quis ex vno beneficio 6. marcarum
argenti pöderis * pñe reddit⁹ dũtaxat, eos nõ decimabunt: * leg. presen-
Ultra^{tie}

720

Ultra verò, si habuerit decimas, inde soluet. Aut si plura be-
 neficia habuit, quæ coniuncta prædictarum marcarum ex-
 cedant numerum, de ambabus in simul decimabunt. Hospi-
 talis verò & domus leproforum cum annexis sibi Ecclesijs,
 super quibus fundata sunt, decimas non præstabunt. De-
 firmarijs, vestiarijs, sacristijs & hospitalibus religiosorum
 non decimabitur, nisi si ultra prouisiones necessarias de illis
 officijs exhibendas esset excessus reddituum illorū officio-
 rum; tunc de illo residuo fiet decimatio communi decimæ
 apponenda. Pastores verò & Vicarij in simul vel quilibet pro
 parte sua decimabunt, ita tamen, quod plenè de omnibus
 redditibus Ecclesiæ decima persoluitur. Ordinarij perso-
 nas prouidas deputabunt, qui eandem decimam colligant
 & seruant. Et si nuncius dñi Apostolici eisdem vnum aut
 plures voluerit adiungere, suæ relinquatur optioni. Præter
 ea sub iuramento soluentium decima persoluitur. Item Or-
 dinarij subiectos ad solutionem decimæ istius per censuram
 Ecclesiasticam poterunt coarctare. Item decima fiat de bo-
 nis Ecclesiarum, hac taxatione præmissa, vt tempus aestima-
 tionis soluendæ decimæ bladi & vini sit inter festum sancti
 Michaëlis, & sancti Martini. De caseis autem soluatur deci-
 ma sicut Prælati consueuerunt denaria suis rusticis loco
 caseorum recipere, in festo sancti Georgij se-
 cundum ius & terræ consue-
 tudinem.

DECLA

DECLARATIO
 NES STATVTORVM IN CON-
 CILIO PROVINCIALI DOMINI CHVN-
 radi Archiepiscopi Saltzburgenfis, An-
 no 1310.

Os Conradus DEI gratia S. Saltzburgenfis Ec-
 clesie Archiepiscopus A. S. Legatus, V Vern-
 hardus Patauiensis, Ioannes Brixinensis, Hein-
 ricus Gurt. Albertus Chyem. Fridericus Seco-
 ni V Vernhardus Lauent. Ecclesiarum Episcopi in hoc sa-
 cro sancto provinciali Concilio Saltzb. congregato, de con-
 silio & consensu procuratorum venerabilium Frising. &
 Ratisp. Episcoporum, plenum ad hoc mandatum habenti-
 um, ac assensu Prælatorum Saltzb. provincie in hoc Con-
 cilio aggregatorum, nec non procuratorum assensu, huius
 sacri approbatione Concilij, quædam statuta pœnalia prio-
 rum provincialium Conciliorum ex certis & legitimis cau-
 sis, vt animarum periculum caueatur, taliter duximus mode-
 randa. Primo Statutum de Clericis tabernarijs, quod incipit:
 Clericus non viator, cum hoc moderamine declaramus;
 quod causæ rationabilis & honestæ intelligi debeant istæ.
 Quod si Clericus non viator in Sacris constitutus, aut Reli-
 giosus, tabernam intrauerit ad honorandum quempiam
 amicum, dominum, aut quamcunq; honorabile personam,
 vel si in præmeditatè intret oblitus cõstitutionis, seu ex qua-
 cunq; necessaria vel vtili causa non voluptuosa, ibiq; biberit
 vel comederit, pœna statuti præhabiti non ligetur. Hæc ta-
 men moderatio ad lufores non extendatur.

K k k k

Item

Item Statutum de rationibus faciendis, quod incipit: Item ne, taliter mitigamus quod reuocata pœna suspensionis ab ingressu Ecclesiæ, Prælatus, qui collegio aut tribu per collegium deputatis saltem semel in anno non fecerit rationem, & à claustris officialibus præsentibus aut vicinis claustris, & à remote distantibus semel in anno non audierit rationes, ab administratione temporalium sit suspensus, quam suspensionem si per tres menses post annum rationibus deputatum sustinuerit, animo indurato, ex tunc arbitrio Ordinarij puniatur.

Item iuxta constitutionem Domini Bonifacij, quæ est talis. Clerici, qui clericali ordini non modicum detrahentes, se ioculatores seu galiardos faciunt, aut buffones, si per annum artem illam ignominiosam exercuerint ipso iure, si autem tempore breuiori & tertio admoniti non resipuerint, careant omni priuilegio clericali. Monemus huius approbatione Concilij omnes & singulos tales, vt talem habitum & vitam non assumant & assumptam deponant infra tres menses, quorum vnum pro primo, alterum pro secundo, & tertium pro tertio termino peremptorio assignamus, si pœnam prædictam, quam ipso facto incidunt, voluerint evitare.

Item monemus Abbates Ord. S. Benedicti & Præpositos & Prælatos S. Augustini totius nostræ prouinciæ, vt prouincialia capitula sua, vsq; ad festum Purificationis proxime futurum celebrent, iuxta formam à sacris Canonibus eis datam & deinde de triennio in triennium iuxta formam sacrorum Canonum iam prædictam.

Clemens, &c. Pastoralis cura sollicitudinis nobis diuinitus sup cunctas Christiani populi nationes iniuncta, nos vigilare, remedijs subiectorum eorundem periculis obuiare ac scandala remouere compellit, sanè q̄ ex cõstitutione se, re. hõl. Pap. 8p.

font. felicis recordationis Bonifacij Pape octauij predecessoris.

nostri, q̄ incipit: Clericos laicos. Et ex declaratione seu declarationibus ex illa postmodū subsecutis nonnulla scandala, pericula magna, & incommoda grauia sunt secuta, & ampliora sequi, nisi cleri remedio succurratur, præsumitur verisimilis in futurum, nos de consilio fratrum nostrorum, constitutionem & declarationem seu declarationes prædictas, & quicquid ex eis secutum est, vel ob eas penitus reuocamus, & eas habere volumus pro infectis, volentes & firmiter statuente illud contra quoscunq; laicos exigentes seu extorquentes ab Ecclesijs Ecclesiasticisque personis talias seu collectas, aut exactiones quascunq; & contra dantes ad id faciendum auxilium, consilium vel fauorem, nec non circa præstandas subuentiones laicis ab Ecclesiarum Prælati, & alijs viris Ecclesiasticis inuiolabiliter obseruari, quod super his à prædecessoribus nostris in Lateran. & generali Concilio, quæ nos, sub obtestatione diuini iudicij præcipimus obseruari, districtè salubriter est prouisum. Data

*Lud. Cal. Febr. Pontificatus nostri Anno secundo.

*Lugduni

